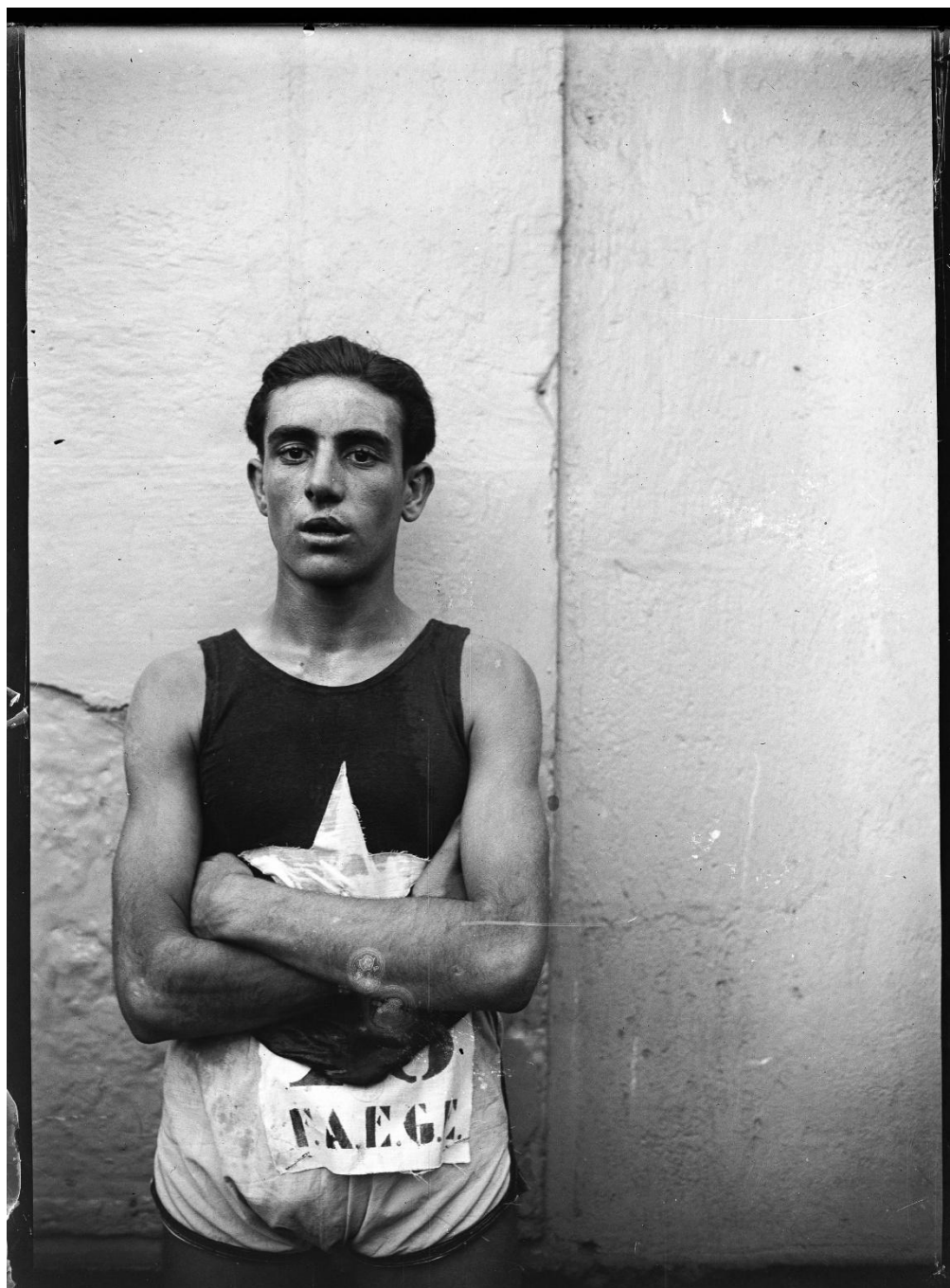

**JOAN ANDREU PUIG FARRAN:
LA DÈCADA CONVULSA (1929-1939)**

KBr Fundación MAPFRE

JOAN ANDREU PUIG FARRAN: LA DÈCADA CONVULSA (1929-1939)

Comissaris: Arnau Gonzàlez i Vilalta i Toni Monné Campaña

Dates: Del 12 de juny al 31 d'agost

Seu: KBr Fundació MAPFRE

Imatges en alta resolució:

<https://noticias.fundacionmapfre.org/wp-content/uploads/2025/05/IMAGENES-PRENSA-PF.zip>

Aquesta exposició forma part de la secció oficial del Festival PHotoESPAÑA

Comunicació Fundació MAPFRE

Alejandra Fernández

+34 690 04 91 12

alejandra@fundacionmapfre.org

Imatge de la portada:

Joan Andreu Puig Farran,
Atleta participant en una de les proves organitzades pel club FAEGE, Barcelona, 1930-1936. Gelatina de plata a partir de
negatiu de vidre
Arxiu Fotogràfic de Barcelona / Arxiu Família Puig Farran.
© Arxiu Família Puig Farran.

DESTACAT

Fundación MAPFRE presenta per primera vegada l'obra del fotoreporter Joan Andreu Puig Farran (Belianes, Lleida, 1904 – Barcelona, 1982), amb una llarga trajectòria a l'esquena, però que mai no va arribar a exposar en vida. A finals dels anys vint es trasllada a Barcelona des de la seva Lleida natal i es dedica plenament a la fotografia, principalment al retrat. Amb l'adveniment de la República espanyola, treballa com a reporter gràfic d'informació general per a diversos diaris catalans, com *La Humanitat*, *L'Opinió* o *La Vanguardia*. La seva tasca com a reporter de guerra després de l'esclat de la Guerra Civil, al servei de la propaganda republicana, l'obliga a exiliar-se a França el 1939, en finalitzar el conflicte. Passa per diversos camps de refugiats i, en tornar a Espanya l'any 1940, és internat fins al 1943 al camp de concentració de Miranda d'Ebre i condemnat a mort. Finalment, se li commuta la condemna, i el 1945 torna a Barcelona, però se li prohibeix exercir com a fotoperiodista i acaba dedicant-se a la fotografia publicitària. Mor el 22 de febrer de 1982, als 77 anys.

LA CLAU

Contrastos i contradiccions: la visió dels fotògrafs de premsa durant les primeres dècades del segle XX és imprescindible per entendre un període de la història en què els esdeveniments es succeïen a una velocitat vertiginosa. En un moment en què, a més, l'accés a la premsa era cada vegada més estès, els lectors podien assabentar-se de notícies ocorregudes molt més enllà del seu entorn immediat—com la crisi econòmica mundial de 1929; la proclamació de la Segona República el 1931; la instauració, un any després, de l'autonomia catalana dins la República espanyola; l'ascens de Hitler al poder el 1933; o l'esclat de la Guerra Civil espanyola l'estiu de 1936. Mentrestant, a Barcelona, se succeïen revolucions polítiques com els fets del 6 d'octubre de 1934, i les dones lluitaven per conquerir més llibertats. Alhora, l'Església intentava mantenir el control davant la fallida de la moral conservadora. Tot aquest cúmul de contrastos i contradiccions es convertí en material per a fotoperiodistes com Joan Andreu Puig Farran, que immortalitzaren tots aquests esdeveniments per encàrrec de diaris com *La Humanitat*, *Esplai*, *El Matí*, *L'Opinió* o *La Vanguardia*.

L'EXPOSICIÓ

Joan Andreu Puig Farran: la dècada convulsa (1929-1939) és la primera exposició dedicada al fotògraf lleidatà. Establert a Barcelona des de finals dels anys vint, la seva trajectòria professional es consolida al llarg d'una dècada que transcorre entre l'Exposició Internacional de Barcelona de 1929 i la fi de la Guerra Civil espanyola el 1939, un període especialment dinàmic, excitant i convuls, tant a Espanya com a la resta d'Europa. A Barcelona, aquest dinamisme genera forts contrastos, com el manifest entre una burgesia plenament integrada a la gran metròpoli industrial i la vida dels més desfavorits, tant al nucli urbà com a la perifèria. Els fotoreporters gràfics en són testimonis principals: fotografien mítings, crims, partits de futbol, compres als grans magatzems, cues per aconseguir un plat de sopa, la visita d'estudiants hindús, la vida dels refugiats, regates, sortejos de la loteria i un llarg etcètera d'esdeveniments miscel·lanis que es produeixen simultàniament en una època en què, a diferència d'avui, les fronteres entre la vida política, social i ideològica eren més difuses.

En arribar a Barcelona, Puig Farran s'associa amb el seu amic Carlos Pérez de Rozas Masdeu, i es dedica sobretot al retrat. Pel seu estudi desfilen molts membres de l'alta societat catalana. Quan s'instaura la República el 1931, es separa del seu soci i comença a treballar com a reporter gràfic per a diversos diaris catalans. Amb l'esclat de la Guerra Civil el 1936 es desplaça a diversos fronts, com l'Aragó, i és testimoni de l'intent de conquesta de Mallorca per les forces republicanes. Al final del conflicte, a causa del seu paper destacat en la propaganda republicana, s'exilia. Passa per diversos camps d'internament al sud de França i, en tornar a Espanya el 1940, és internat al camp de Miranda d'Ebre i condemnat a mort. Amb la condemna commutada, torna a Barcelona el 1945. Depurat pel règim franquista, no pot tornar a exercir com a fotoperiodista i es dedica a la fotografia publicitària, treballant per marques com Codorníu o Gallina Blanca. El 1952 s'associa amb el seu amic Antoni Campañà Bandranas i creen el segell de postals CYP, que publica la primera col·lecció de postals en color a Espanya, a partir de la qual s'editen diversos llibres turístics. Mor el 22 de febrer de 1982, als 77 anys.

L'exposició, comissariada per Arnau Gonzàlez i Vilalta i Toni Monné Campañà, es compon d'una selecció de fotografies positivades per a l'ocasió a partir de les plaques de vidre conservades per la família de l'artista, i d'un gran nombre de còpies originals dels fons documentals de *La Vanguardia*. A més, s'hi inclouen publicacions de l'època amb fotografies de Puig Farran.

ELS CONTRASTOS DE LA VIDA QUOTIDIANA A BARCELONA —I CATALUNYA— (1929-1936)

Entre 1931 i 1936, Barcelona, com qualsevol altra metròpoli del moment (i com la resta de Catalunya), era una ciutat de grans contrastos. Per a un fotògraf com Joan Andreu Puig Farran, que havia arribat a la Ciutat Comtal a finals dels anys vint des de Lleida, aquests contrastos, sumats al xoc entre el món rural i l'urbà, devien ser especialment aclaparadors. En un moment d'apogeu de la premsa gràfica, Puig Farran, com els seus col·legues, cercava la imatge més impactant enmig d'aquell còctel social: festes tradicionals, cues per a la sopa per als més necessitats, la burgesia prenent el sol en els seus velers, processons davant la Sagrada Família... tot tenia cabuda a les pàgines dels diaris.

Joan Andreu Puig Farran,
Una parella en un bar de Barcelona, 1931-1936.
Gelatina de plata a partir de negatiu de vidre
Arxiu Fotogràfic de Barcelona / Arxiu Família Puig Farran
©Arxiu Família Puig Farran.

LES GUERRES PACÍFIQUES: L'ESPORT

Des de 1929, amb la primera Lliga de futbol a Espanya, fins al 1939, final de la Guerra Civil, l'esport ocupa cada cop més un espai central en una societat de masses que oscil·la entre la politització constant i la necessitat d'evasió. La càmera de Puig Farran, una de les més sol·licitades per cobrir esdeveniments esportius, transforma en estrelles mediàtiques no només els esportistes d'elit del moment —com els jugadors del FC Barcelona, el capità del Madrid FC, Ricardo Zamora, ciclistes com Marià Cañardo o boxadors com Josep Gironès— sinó també esportistes amateurs. Tot i l'absència de polítiques públiques per fomentar l'esport, a Catalunya i a Espanya es produeix un auge paral·lel entre la pràctica amateur i les grans competicions de futbol, ciclisme i boxa. Aquest fenomen genera crítiques des de sectors conservadors i revolucionaris, que el veuen com una amenaça a la moral o a la separació entre classes.

Joan Andreu Puig Farran,
Vicente Carretero, vencedor de la primera
etapa de la carrera Tarragona-Madrid, abril
del 1936.

Gelatina de plata a partir de negatiu de
vidre.

Arxiu Fotogràfic de Barcelona / Arxiu
família Puig Farran.

© Arxiu Família Puig Farran

ELS FETS DEL 6 D'OCTUBRE DE 1934

El 6 d'octubre de 1934, en el marc de la vaga general revolucionària convocada a tot Espanya en protesta per la presència de ministres de dretes en el govern d'Alejandro Lerroux, el president de la Generalitat, Lluís Companys, proclama l'Estat Català. A mig camí entre el sobiranisme i la defensa del règim republicà, Catalunya viu una revolució catalanista i/o d'extrema esquerra que fracassa. Puig Farran en fotografia els protagonistes: Manuel Azaña, Companys, civils armats, soldats del general Domènec Batet... Encara que la seva càmera no capta els enfrontaments directament, documenta la tensió creixent que anticipa la Guerra Civil.

QUOTIDIANITAT O POLÍTICA?

Durant la dècada dels trenta, la vida i la política es fonen. Els fotoperiodistes cobreixen indistintament eleccions, mítings, manifestacions i qualsevol fet que reflecteixi l'estat d'ànim de la ciutat. Les fotografies de Puig Farran evolucionen des d'escenes pausades cap a una major intensitat i moviment. Amb l'auge dels mitjans de masses, la societat busca imatges i sons que li expliquin el món: la ràdio, el cinema i la fotografia ocupen aquest espai.

Joan Andreu Puig Farran

El líder independentista i futur president de la Generalitat de Catalunya, Francesc Macià, amb la seva família, Barcelona, febrer del 1931

Gelatina de plata a partir de negatiu de vidre

Arxiu fotogràfic de Barcelona / Arxiu Família Puig Farran.

© Arxiu Família Puig Farran.

EL DESCARRILAMENT TOTAL: LA GUERRA CIVIL

Durant la Guerra Civil, la signatura de Puig Farran apareix sovint a *La Vanguardia*, *L'Instant* o *Última Hora*, sovint amb el suport del seu germà Alfons. Les publicacions catalanes, en mans de partits i sindicats d'esquerres, exigeixen un desplegament fotogràfic sense precedents, sempre amb una càrrega ideològica clara. Puig Farran fotografia tant la ciutat com els fronts d'Aragó i l'expedició republicana a Mallorca. Les seves imatges combinen l'epopeia i la tragèdia: milicians ferits, banyistes a les platges, escenes de batalla... Aquesta producció, valuosíssima, serà també la causa de la seva condemna: l'exili i el seu passat com a fotògraf de guerra el condemnen davant la dictadura franquista. Després de passar per camps de refugiats i pel camp de Miranda d'Ebre, on fou condemnat a mort, Puig Farran serà depurat i exclòs per sempre del fotoperiodisme.

CATÀLEG

El catàleg que acompanya l'exposició reproduceix totes les imatges exposades i inclou assajos dels comissaris, Arnau González i Vilalta i Toni Monné Campaña.

CONFERÈNCIA

El ciclo Invitad@s presenta una conversación entre los dos comisarios de la muestra, que nos guiarán a través de la exposición, constatando que constatando que ni la biografía ni la obra de Puig Farran son ajenas a la realidad convulsa que les rodea. Mítines, partidos de fútbol, crímenes, colas para conseguir comida, burguesía e industria... todo ello queda inmortalizado en sus fotografías, con todos sus contrastes y contradicciones.

Fecha: 11 de junio de 2025

Hora: 18.30 h

Idioma: catalán

Presencial y online

kbr.fundacionmapfre.org

Inscripcions:

<https://fundacionmapfre.my.site.com/area/s/login/?language=es&startURL=%2Farea%2Fs%2Feventos%3Falias%3Da00KA00000019KP>

INFORMACIÓ PRÀCTICA

Centre de Fotografia KBr

Avinguda del Litoral, núm. 30 - 08005 Barcelona

Telèfon: +34 93 272 31 80

infokbr@fundacionmapfre.org

HORARI GENERAL

1 d'abril - 30 de setembre

Dilluns (excepte festius): tancat.

De dimarts a diumenge (i festius): de les 11 a les 20 h.

Darrer accés: 30 minuts abans del tancament.

La sala es comença a desocupar 10 minuts abans del tancament.

AUDIOGUIES:

Disponibles en castellà, anglès i català. Format en línia, accessible amb el mòbil.

Disponible també en dispositiu auditiu, que es pot obtenir a la sala (segons disponibilitat).